

Wystawa

Schronienie: dobrostan

Shelter: wellbeing

Scenariusz:

Zespół kuratorski: Anna Ratajczak-Krajka, Urszula Kokoszka, Gabriela Brdej, Waldemar Elwart

Współpraca kuratorska i ekspercka: dr Zofia Boni, prof. UAM dr hab. Aleksandra Lis-Plesińska

Wsparcie merytoryczne: Małgorzata Dubasiewicz, Ewa Gilewska

Projekt aranżacji: CENTRALA (Simone De Iacobis, Małgorzata Kuciewicz)

Identyfikacja wizualna i opracowanie graficzne: Anita Wasik

Redakcja i korekta tekstów w języku polskim: Agnieszka Kwaterska, Irena Piecha / e-DYTOR

Redakcja i korekta tekstów języku angielskim: Anna Moroz-Darska

Prace rzeźbiarskie: Stanisław Śliwiński

Koordinacja prac konserwatorskich: Cátia Viegas Wesołowska

Produkcja wystawy: MADOX Tomasz Wiśniewski

Promocja i komunikacja: Urszula Kokoszka, Paulina Sz waj

Współpraca: Instytut Antropologii i Etnologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Wydział Architektury Politechniki Gdańskiej, Wydział Rzeźby i Intermediów Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku, Wydział Wzornictwa Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku

Scenariusz wystawy:

Wystawa swoim zasięgiem obejmuje wszystkie kondygnacje Oddziału Etnografii (parter, I piętro, II piętro) oraz ogród muzealny. Elementem wystawy stała się także etnograficzna ekspozycja stała. Wystawa jest podsumowaniem dwuletniego międzynarodowego projektu artystyczno-edukacyjnego „Schronienie – klimat, migracje, dziedzictwo” współfinansowanego z funduszy EOG i funduszy norweskich. Wystawa jest opowieścią o ochronie naszego dobrostanu, o dziedzictwie kulturowym i naturalnym oraz o zmianach klimatycznych i metodach reagowania na nie, opartych na rdzennej wiedzy dawnych pokoleń, współczesnej nauce oraz współpracy z badaczami i artystami z Polski i zagranicy. Wystawa jest dwujęzyczna, polsko-angielska.

Sercem projektu i wystawy jest interdyscyplinarna twórcza współpraca. W niezliczoną ilość wydarzeń artystycznych, edukacyjnych i badawczych zaangażowanych zostało dziesiątki międzynarodowych ekspertów i ekspertek z zakresu ekologii, antropologii kultury i etnografii, edukatorów i edukatorek, artystów i artystek, twórców i twórczyń ludowych, ale także studentów i studentek z Wydziału Architektury Politechniki Gdańskiej, Wydziału Rzeźby i Intermediów oraz Wydziału Wzornictwa Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku, Wydziału Etnologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Podstawą tej kolaboracji była współpraca z partnerami projektu z Norwegii, Islandii i Polski – Oslo School of Environmental Humanities z Uniwersytetu z Oslo UiO (Norwegia), Arktycznym Uniwersytetem w Tromsø UiT (Norwegia), Trøndelag Bildende Kunstnere (TBK) (Norwegia), Domem Norweskim – muzeum regionu Snæfellsnes (Islandia), Biurem ds. Wielokulturowości w Akureyri (Islandia), Islandzkim Centrum Praw Człowieka w Reykjavíku (Islandia) oraz Miejskim Teatrem Miniatura w Gdańsku. Dzięki temu wielogłosowi możliwe stało się stworzenie przestrzeni kreatywnej współpracy i wymiany myśli oraz zaproponowanie licznych bardzo różnorodnych działań edukacyjnych i popularyzatorskich zarówno dla specjalistów, jak i wszystkich odwiedzających muzeum.

- **Ścieżka ekspercko-etnograficzna:**

W proces tworzenia wystawy zostali włączeni badacze i badaczki, którzy przygotowali raporty na temat sytuacji ekologicznej w Polsce i na świecie, które stały się komentarzem do kolekcji stałej muzeum i próbą odpowiedzi na pytanie, jak żyć w sposób bardziej zrównoważony. Ważnym elementem myślenia o przyszłości stała się tradycyjna, lokalna wiedza o przeszłości przechowywana w muzealnej kolekcji – racjonalne i wspólnotowe gospodarowanie, silny związek dawnych mieszkańców regionu ze środowiskiem naturalnym i pamięć o sposobach reagowania na zmiany, które są przecież nieodzownym elementem naszego życia. Teksty poświęcone perspektywie etnograficznej przygotowała prof. UG dr hab. Anna Kwaśniewska. Teksty zostaną zaprezentowane w przestrzeni wystawy w formie zaproponowanej przez projektantów i graficzkę.

Teksty eksperckie: dr Zofia Boni, prof. dr Dominik Collet (UiO), Aleksandra Dzik, mgr Karolina Echaust, dr Małgorzata Kowalska, dr Marcin Krassowski, prof. UAM dr hab. Aleksandra Lis-Plesińska, prof. UAM dr hab. Izabela Main, Joanna Paniec, dr Ruta Śpiewak

Teksty etnograficzne: prof. UG dr hab. Anna Kwaśniewska

- **Ścieżka artystyczna:**

W założeniu „Schronienia” ważną rolę odgrywa przekonanie, że poczucie dobrostanu i równowagi w czasach pełnych napięć można osiągnąć poprzez kulturę – praktykowanie sztuki i obcowanie z nią oraz edukację artystyczną. Temat projektu zadany został artystom i artystkom z Polski i zagranicy, którzy z niezwykłą wrażliwością poszukiwali odpowiedzi na pytanie, czym jest dla nich jest schronienie. Wśród zaproszonych do udziału w projekcie „Schronienie” gości znaleźli się zarówno wybitni muzycy z Berlin Piano Trio czy światowej klasy organista Karol Mossakowski, jak i artyści współcześni, jak: pochodzący z Niemiec Florian Tuercke, norweska fotografka Erle Kyllingsmark, Agnieszka Kurkowska czy Ludomir Franczak oraz norwescy artyści i artystki ze stowarzyszenia TBK: Eva Ballo & Inga Skålnes, Linn Halvorsrød, Pål Lersveen, Leiken Vik.

Artyści i artystki:

Eva Ballo & Inga Skålnes

Enclosed
2022-2023

wełna, nadruk na jedwabiu, dźwięk
wzornik oleodruku ze zbiorów MNG

Praca artystyczna prezentowana w ramach współpracy z Trøndelag Bildende Kunstnere (TBK) z Trondheim, Norwegia.

Ludomir Franczak

Nomadyczne Muzeum Migracji
2023

makieta

opowieść mówiona oraz model plecaka: Lila Kalinowska

opracowanie dźwiękowe na podstawie improwizacji organowej Karola Mossakowskiego:

Marcin Dymiter

Praca powstała jako rezultat koncertu organowego Karola Mossakowskiego z wizualizacjami Ludomira Franczaka w Centrum Św. Jana w Gdańsku zrealizowanego w ramach projektu „Schronienie”.

Linn Halvorsrød

BE KIND / BIKINI
2023

instalacja dźwiękowa, tekst zapisany odręcznie

Praca artystyczna prezentowana w ramach współpracy z Trøndelag Bildende Kunstnere (TBK) z Trondheim, Norwegia.

Agnieszka Kurkowska

Istota zamieszkiwania: relacje [nie]codzienne

2023

naturalnie wysuszona glina

Biomorficzne rzeźby prezentowane w przestrzeni ogrodu muzealnego.

Pål Lersveen

Arnested

2023

projekcja wideo site-specific

Praca artystyczna prezentowana w ramach współpracy z Trøndelag Bildende Kunstnere (TBK) z Trondheim, Norwegia.

Florian Tuercke

Panta Rhei

2022

instalacja dźwiękowa

Instalacja dźwiękowa jest zapisem koncertu zrealizowanego w ramach projektu „Schronienie” z wykorzystaniem instrumentów zaprojektowanych i wykonanych przez artystę – H.E.A.R.T. oraz Longboardharp.

Anita Wasik

Meandry

2023

mieszane techniki tkackie, wełna, bawełna

Praca prezentowana dzięki uprzejmości artystki.

Leiken Vik

As eye see it I

2005-2023

As eye see it II

2023

As eye see it V

2005-2023

fotografia

z serii As eye see it

w ramach projektu *Ink and Blood*

Praca artystyczna prezentowana w ramach współpracy z Trøndelag Bildende Kunstnere (TBK) z Trondheim, Norwegia.

• **Ścieżka dziecięca:**

Edukatorzy i edukatorki teatralne z Miejskiego Teatru Miniatura w Gdańsku, który jest Partnerem Projektu, wypracowali alternatywną ścieżkę zwiedzania dla rodzin z dziećmi i grup szkolnych. W wybranych punktach wystawy zaproponowane zostały aktywności inspirowane obiektami z kolekcji stałej i pracami artystów. Elementem wystawy skierowanym do dzieci są także siedziska w formie gniazd i kopców oraz trzy kokony-schronienia.

W muzealnym ogrodzie pojawi się instalacja – ława pt. Dostrzegalnia w formie okręgu. Znajdzie się na niej grawerunek: dwanaście pór roku, trzynaście gwiazdozbiorów zodiakalnych, kierunek północny oraz symbole zjawisk atmosferycznych.

Dostrzegalnia

CENTRALA (Simone De Iacobis, Małgorzata Kuciewicz)

2023

Dwanaście pór roku, trzynaście gwiazdozbiorów zodiakalnych, kierunek północny oraz symbole zjawisk atmosferycznych.

Elementem ścieżki dziecięcej są ukryte w przestrzeni muzeum „dziuple” i „gniazda” zamieszkałe przez zwierzęta z kolekcji OE MNG – rzeźby drewniane autorstwa ludowych twórców z Pomorza i Warmii.

Kolekcja Oddziału Etnografii MNG:

MEWY/ SEAGULLS

wyk. Izajasz Rzepa, 1983-1985, Reda

PTAK/ BIRD

wyk. Józef Guldziński, 1968, Frombork

KRUK/ CROW

wyk. Józef Guldziński, 1968, Frombork

SROKOSZ/ SHRIKE

wyk. Stanisław Białczak, 1968, Frombork

PTAK/BIRD

wyk. Stanisław Białczak, 1968, Frombork

PLISZKA/ WAGTAIL

wyk. Józef Chełmowski, 1972, Brusy

TCHÓRZ/ POLECAT

wyk. Jan Gieldon, 1959-1962, Czarna Woda

WIEWIÓRKA/ SQUIRREL

wyk. Jan Gieldon, 1974, Gdańsk

GOŁĘBICA/ DOVE

wyk. Edmund Zieliński, 2012, Gdańsk

SOWA/ OWL

wyk. Izajasz Rzepa, 1960-1969, Reda

PTAKI/ BIRDS

wyk. Paweł Przybylski, 1966, Sztum

WALCZĄCE ŻMIJE/ FIGHTING VIPERS

wyk. Leonard Meyer, 1958, Łapalice

PIESEK/ LITTLE DOG

wyk. Jan Gieldon, 1958, Czarna Woda

KUNA/ MARTEN

wyk. Jan Gieldon, 1963, Czarna Woda

LISEK/ LITTLE FOX

wyk. Jan Gieldon, 1958, Czarna Woda

• **Ścieżka współpracy**

Wyjątkowość „Schronienia” to także odwaga oddania tematu w ręce młodych ludzi – przyszłych architektów, artystów oraz etnologów. Ich kreatywność i nieszablonowość w myśleniu pozwoliła na wzbogacenie projektu o zupełnie nowe jakości. Studenci Politechniki Gdańskiej razem ze swoimi tutorami podjęli się zaprojektowania i skonstruowania tymczasowych schronień w ogrodzie muzealnym. Archiwalne fotografie ze zbiorów muzeum stały się materiałem do stworzenia fotomontaży przez studentów fotografii, a zabytkowe obiekty z kolekcji etnograficznej inspiracją do reinterpretacji i zaproponowania współczesnych wersji w formie prototypów dla adeptów wzornictwa Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku. Z kolei studenci etnologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu podjęli się badań terenowych uwzględniających kwestie zmian klimatycznych, migracji i dziedzictwa kulturowego na Półwyspie Helskim.

Ostoje. Etno x Foto ASP GDA

studenci kierunku Fotografia Wydziału Rzeźby i Intermediów ASP Gdańsk
2023

fotomontaże

fotografie archiwalne ze zbiorów Oddziału Etnografii MNG

opieka kuratorska: **Lucyna Kolendo**

studenci: **Alex Brzóska, Jessica Daly, Jan Engel, Zuzanna Grzybowska, Darya Pikheichyk, Kacper Krajewski, Natalia Kolbiarz, Aleksandra Żuk, Zuzanna Odalanowska, Hanna Wächter**
Prace powstały w ramach projektu “Schronienie” i były eksponowane w przestrzeniach publicznych i na międzynarodowym festiwalu fotografii.

Shelter – Learning by Doing | Schronienie – nauka przez działanie

studenci Wydziału Architektury Politechniki Gdańskiej

2023

tutorzy: **Bahaa Bou Kalfouni, Michał Podgórczyk**

producentka projektu: **dr inż. arch. Gabriela Rembarz**

studenci: **Anis Al-Rfooh, Julia Batorska, Julia Bielińska, Joachim Borzyszkowski, Izabela Budendorf, Adrian Kiedrowski, Aleksandra Kotkiewicz, Jan Momot, Martyna Nowicka, Anna-Mariia Onishchuk, Konrad Piech, Mateusz Płudowski, Alicja Pszenna, Danil Zinkevych**

wolontariusze: **Jana Horban, Kristina Golubenko, Kacper Słodowski**

scenariusz i reżyseria filmu: **Ida Bocian**

zdjęcia i montaż: **Maciej Buszman**

Film powstał jako rejestracja studenckiego seminarium „Shelter – Learning by Doing” realizowanego przez Wydział Architektury Politechniki Gdańskiej we współpracy z Oddziałem Etnografii Muzeum Narodowego w Gdańsku.

Re/innovacje

studenci Wydziału Wzornictwa ASP Gdańsk

2023

prototypy i modele – materiały docelowe, druk 3D

studenci:

1. **Artsemi Plakhotski** – lampa naftowa | *paraffin lamp*
2. **Joanna Walecka** – siekacz do ziół | *herb chopper*
3. **Julia Brach** – siekacz do ziół | *herb chopper*
4. **Klaudia Walkusz** – biodegradowalny filament | *biodegradable filament*
5. **Michał Kołodziejczyk** – patelnia do smażenia ziaren kawy zbożowej | *frying pan for the cereal coffee beans*
6. **Sandra Skurnóg** – zestaw do robienia twarogu | *cottage cheese making kit*
7. **Suzanna Bożyk** – poidelko dla pszczoł | *bee waterer*
8. **Zuzanna Franczak** – schronienie dla pszczoł samotnic | *shelter for solitary bees*

Prototypy powstały jako reinterpretacja obiektów ze zbiorów Oddziału Etnografii i inspiracja projektem “Schronienie”.

- **Ścieżka projektowa:**

W ramach wystawy powstanie prezentacja podsumowująca dwa lata działań realizowanych przez zespół Oddziału Etnografii zaprezentowana na ekranie umieszczonym na parterze muzeum. Niektóre z działań zostaną dodatkowo zaprezentowane osobno w przestrzeni ekspozycji w formie instalacji artystycznych i filmowych.

Dla Ciebie zawsze jest miejsce przy naszym stole **2022**

kuchnia irańska | Iranian cuisine – **Milad Ghorbani**
kuchnia czeczeńska | Chechen cuisine – **Zargan Nasordinowa**
kuchnia ukraińska | Ukrainian cuisine – **Alona Synianska**
kuchnia uzbecka | Uzbek cuisine – **Oksana Szatogo**
kuchnia żydowska | Jewish cuisine – **Alessia Di Donato**
kuchnia otomańska | Ottoman cuisine – **Bilal Salici**
kuchnia iracka | Iraqi cuisine – **Ouce Naser**
kuchnia peruwiańska | Peruvian cuisine – **Rene Villalba Curo**
kuchnia nigeryjska | Nigerian cuisine – **Patience Nneka Ugwu**
kuchnia afgańska | Afghan cuisine – **Ahmadzia Barakzai, Sadrudin Noori, Javid Alekozai**

opieka merytoryczna i kuratorska: **Monika Kucia**
produkcja video: **Lemoniada Studio Filmowe**
partner projektu : **KUKBUK.PL**

Cykl 10 filmów prezentujących międzykulturowe warsztaty kulinarne zrealizowane w ramach projektu “Schronienie”.

Choreografia roślin **projekcja wideo** **2023**

koncepcja, głos: **Ula Zerek**
performans: **Ula Zerek i goście**
scenariusz, dramaturgia: **Katarzyna Słoboda**
produkcja: **Karolina Wycisk – Performat Production**
video: **Emil Neumann**

Działanie performatywne realizowane w ramach projektu “Schronienie”.

Partytura dla wszechogarniającej fali

projekcja wideo

2023

performans: **Dana Chmielewska**

scenografia: **Katarzyna Słoboda**

dźwięk: **Miłosz Kędra**

produkcja: **Karolina Wycisk – Performat Production**

wideo: **Emil Neumann**

Działanie performatywne realizowane w ramach projektu “Schronienie”.